

ΚΟΝΙΤΣΑ

13. ΜΑΡΤΗΣ - ΑΠΡΙΛΗΣ 1987

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ. ΤΕΥΧΟΣ 13 ΔΡΧ. 80
ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Ένα πρόβλημα που μας καίει	21
Εθνική αντίσταση Σ. Τουφίδη	22
Κατά πρόσωπο (ποίηση) Τ. Κανάντση ..	25
Αθλητικά «Θ-Η»	26
Η ξεχασμένη βρύση, Β. Βόσιου	27
Μαρία Δημάδη, Δ. Βότσικα	29
Στίχοι, Γ. Βελλά	29
Στη γυναίκα, Κ.Τ.	30
Το Μάζι Κόνιτσας, Ι.Τ.	31
Έκθεση ζωγραφικής	32
Συνέβη στην Κόνιτσα, Μ.	33
Το Μολυβδοσκεπάστο, Α.Γ. Κολιού	36
Έγγραφο προς την ΤΕΔΚ, Α. Τζιουβίλλα	36
Μητροπολίτης Άμφισσας, Λ. Βλάχου ..	37
Διαπίστωση και Σύσταση, Α. Ευθυμίου	37
Χειμώνας στην Βουδαπέστη, Α. Γώγου -Χριστοδούλου	38
Ειδήσεις-Κρίσεις-Σχόλια	39
Νέα από την πατρίδα	40
Κοινωνικά - αλληλογραφία	41

Άγιος Νικόλαος Κόνιτσας

Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή

Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος
Τσούβαλη Κατερίνα

Υπεύθυνος σύμφωνα
με το Νόμο:
Σωτ. Τουφίδης
Κόνιτσα
Τηλ. (0655) 44.100
22.464 - 22.212

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ 500
Εξωτερικού, Δολ. U.S.A. 20. Αυστραλ. 3
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη,
ή στο βιβλιοπωλείο «ΕΛΕΓΕΙΟ» Θ. Ζώτου, Κόνιτσα

Για την Αθήνα, στο Νικολ. Δ. Καζαμία
Εμμ. Μπενάκη 24. Τηλ. 36 27 725

Ένα πρόβλημα που μας καίει

Η πυρκαγιά που αποτέφρωσε ολοκληρωτικά, το Μεγαλοβδόμαδο, ένα σπίτι στην Κόνιτσα, έβαλε όλους τους κατοίκους σε σοβαρές σκέψεις και προβληματισμούς.

Αφουγκραζόμενοι του λαού το αίσθημα και τις αγανακτισμένες του κραυγές, είμαστε υποχρεωμένοι να προβάλουμε, από τις στήλες του περιοδικού μας, ένα πολύ σοβαρό θέμα, που η λύση του πρέπει να είναι άμεση και χωρίς καμιά χρονοτριβή.

Δεκάδες άνθρωποι έτρεξαν το βράδυ της πυρκαγιάς και προσπάθησαν να κάνουν κάτι για το σβήσιμό της· δυστυχώς, η φωτιά κατάπιε με τις πύρινες γλώσσες της το νεόχτιστο σπίτι μ' όλα τα υπάρχοντά του, σε ελάχιστο χρόνο και οι προστρέξαντες συμπολίτες, μη δυνάμενοι να προσφέρουν σχεδόν τίποτα, αγνάτευαν το νυχτιάτικο πυροφάνι.

Το γεγονός ήταν αφορμή να φανούν τα αισθήματα συμπαραστάσης του κόσμου, τόσο με την προσπάθεια για το σβήσιμο, όσο και με την πανκονιτσιώτικη οικονομική βοήθεια, στην πυροπαθή οικογένεια. Πάντα ο Κονιτσιώτης κάνει το κατά δύναμη για το δεινοπαθούντα συμπολίτη του· αυτό έχει γίνει πολλές φορές και στο παρελθόν.

Η κυριότερη διαπίστωση, όμως, από το απρόσμενο και καταστροφικό συμβάν είναι τούτη: Δυστυχώς η Κόνιτσα δεν έχει καμιά προετοιμασία να μπορεί να αποτρέψει τέτοιου είδους καταστροφές.

Όταν μας βρίσκει το κακό, αγανακτούμε, φωνάζουμε, προτείνουμε και ορισμένες σκόρπιες λύσεις και μετά, όλα ξεχνιούνται ώσπου να μας ταρακουνήσει κά-

ποια άλλη παρόμοια καταστροφή για να ξαναθυμηθούμε τα ίδια.

Εμείς πιστεύουμε ότι αυτή η κατάσταση δεν πρέπει να συνεχιστεί και προτείνουμε:

α) Να γίνει διασκευή του παλιού αυτοκίνητου απορριμάτων του Δήμου, με την προσθήκη ενός βυτίου, σε πυροσβετικό όχημα που να είναι σε κάθε στιγμή έτοιμο για χρήση. Να οδηγείται από υπαλλήλους του Δήμου ή εθελοντές πολίτες (πολλοί θα βρεθούν πρόθυμοι), που θα μπορούν να συμβάλουν στην κατάσβεση πυρκαγιάς στην αγορά, στις συνοικίες της πόλης ή ακόμα και στα κοντινά, με την Κόνιτσα, χωριά. Το ίδιο όχημα θα μπορεί να χρησιμεύσει και για πότισμα δεντροφυτειών κ.ά.

β) Η τοποθέτηση, σε μερικά σημεία της Κόνιτσας, ειδικών σωλήνων με βάνες που να επιτρέπουν το γρήγορο γέμισμα του βυτίου με νερό.

Μ' αυτό τον απλό τρόπο και χωρίς υπερβολικά έξοδα από το Δήμο, νομίζουμε ότι θα πετύχουμε, σε μεγάλο βαθμό, ένα μέσο γρήγορης κατάσβεσης πυρκαγιών στον τόπο για να μην περιμένουμε σ' αυτές τις περιπτώσεις την πυροσβεστική από τα Γιάννινα, η οποία κάθε φορά που έρχεται είναι σαν να ρίχνει... Τρισάγιο σε νεκρό, αφού το σπίτι, που θα πάρει φωτιά, γίνεται στο μεταξύ κάρβουνο.

Ας εφαρμόσουμε το Αρχαίο: «καλύτερο το προλαμβάνειν παρά το θεραπεύειν» για να μην κλαψουρίζουμε, αγανακτούμε και καταριούμαστε κάθε φορά που έρχεται το κακό...

ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

15 Απρίλη 1943

Σωτ. Τουφίδη

Φέτος στις 15 Απρίλη έκλεισαν 44 χρόνια από την ημέρα που έγινε η αποτυχημένη μάχη στο 44ο χιλ/τρο, λίγο πιο πάνω από το Γεροπλάτανο, μεταξύ των τμημάτων του Ε.Λ.Α.Σ. και των Ιταλών κατακτητών.

Έχουμε χρέος να υπενθυμίσουμε στους παλιούς και να γνωρίσουμε στους νέους τη θυσία των οκτώ παλικαριών που έπεσαν από τις σφαίρες των φασιστών του Μουσολίνι, για μια λεύτερη, ανεξάρτητη και δημοκρατική πατρίδα.

Στη μάχη αυτή πλήρωσαν φόρο αίματος και οι τρεις γειτονικές επαρχίες (Πωγωνίου - Ζαγορίου - Κόνιτσας).

Την άνοιξη του 1943 στην περιοχή μας, (Κόνιτσα - Ζαγόρι - Πωγώνι) το αντάρτικο είχε αρχίσει να δυναμώνει. Οι μικρές ομάδες, που βγήκαν στην αρχή, τώρα είχαν μεγαλώσει και αποτέλεσαν το 15ο Σύνταγμα Καλαμά - Κασιδιάρη.

Στην πολυβασανισμένη ύπαιθρο, που ήταν εξουθενωμένη, από τον ελληνοϊταλικό πόλεμο, τις ιταλικές βιαιοπραγίες, την πείνα και τη φοβερή ληστεία από ντόπιους ασυνείδητους «Έλληνες», είχε αρχίσει να πνέει άνεμος αυτοπεποίθησης και αισιοδοξίας.

Η μεγάλη οργάνωση του ΕΑΜ. με το ένοπλο τμήμα του ΕΛΑΣ εμπέδωσαν την τάξη και χτύπησαν αλύπητα τη ληστεία και τη ζωοκλοπή που είχαν γίνει οι φοβερότερες μαστιγες για τους κατοίκους της ελληνικής επαρχίας. Αμείλικτος ήταν ο Ε.Λ.Α.Σ. και ενάντια στους μαυραγορίτες, τους εκμεταλλευτές και τους προδότες - συνεργάτες του εχθρού.

Ο κόσμος ξαναζωντανεύει σιγά σιγά και ο εχθρός απομονώνονταν και ξεκόβον-

ταν λίγο λίγο από τα ντόπια στηρίγματά του· για μεγαλύτερη ασφάλειά του αποσύρονταν από τα χωριά προς τα αστικά κέντρα.

Διοικητής της караμπινιερίας στην Κόνιτσα την εποχή εκείνη ήταν ο περιβόητος Τζούλιο ο οποίος, ερευνώντας για όπλα, είχε ταραξει στον ξυλοδαρμό πάρα πολλούς Κονιτσιώτες.

Την άνοιξη του '43 ο Τζούλιο διατάχτηκε να πάρει όλες τις δυνάμεις του και να συμπυχθεί στα Γιάννινα¹.

Η αναχώρηση ορίστηκε για τις 15 Απρίλη, αυτό όμως έγινε γνωστό στην εαμική οργάνωση της Κόνιτσας και ειδοποιήθηκαν έγκαιρα τ' αντάρτικα τμήματα του 15ου Συντάγματος. Αποφασίστηκε να χτυπηθούν οι Ιταλοί στο 44ο χιλιόμετρο του δρόμου Γιάννινα - Κόνιτσα (πάνω από το Γεροπλάτανο).

Η επιχείρηση θα γίνονταν για τρεις λόγους:

Να αιχμαλωτίσουν ή να σκοτώσουν τον τρομοκράτη και βασανιστή Τζούλιο, ν' απελευθερώσουν τους Κονιτσιώτες που είχε συλλάβει και προόριζε να μεταφέρει στα Γιάννινα ο Τζούλιο και να ενθαρρυνθεί ο λαός της περιοχής με μια νίκη κατά των φασιστών κατακτητών.

Τα μεσάνυχτα της 14ης προς 15η Απρίλη, αντάρτικη δύναμη γύρω στους διακόσιους άνδρες μ' επικεφαλής τους, Κώστα Ράφτη (Νεμέρτσικα), από Κ. Μερόπη ή Φραστανά, Σωκράτη Πύρσο (Γκραμπάλα) από Πυρσόγιαννη, Λ. Μπινάρη από Βασιλικό, Αυδίκο και άλλους, ξεκίνησαν από τις βάσεις τους (γύρω απ' τον Παρακάλαμο) και έφτασαν στο σημείο που είχε επιλεγεί για την ενέδρα.

Στα τμήματα αυτά προστέθηκαν και ένοπλες ομάδες εφεδροελασιτών από τα γύρω χωριά (Μαυροβούνι, Ραβένια κ.ά). Έπιασαν θέσεις και προσπάθησαν να καλυφθούν όσο μπορούσαν στις πλαγιές που είναι κοντά στο δημόσιο δρόμο. Αυτή την εποχή μόλις αρχίζουν να φουντώνουν τα δέντρα και η κάλυψη δεν είναι αρκετή.

Ένοπλες ομάδες τοποθετήθηκαν σε επίκαιρα σημεία προς τα Γιάννινα, για να καλύψουν την ενέδρα από ενδεχόμενη εχθρική επίθεση· άλλες ομάδες ταμπουρώθηκαν πρόχειρα κοντά στη δημοσιά και πρωί πρωί ο Τσίλια Γάκης από την Κόνιτσα πριόνιζε μια γκορτσιά για να 'ναι έτοιμη να φράξει το δρόμο, στην κατάλληλη στιγμή όταν θα 'ρχονταν η φάλαγγα. Στην κορφή του Αϊ-Λιά (πάνω απ' το Βασιλικό) προωθήθηκε σκοπός - παρατηρητής ο Σταύρος Καλόγερος απ' το Βασιλικό να ειδοποιήσει μ' έναν πυροβολισμό όταν θα εμφανίζονταν οι Ιταλοί στο «Δέμα».

Κάποια στιγμή πέρασε ένα φορτηγό από τα Γιάννινα προς Κόνιτσα χωρίς να το ενοχλήσει κανείς και λίγο αργότερα άλλα 5-6 αδειανά ιταλικά καμιόνια ακούστηκαν ν' ανηφορίζουν και βιαστικά πέρασαν κι αυτά για την Κόνιτσα. Ήταν φανερό πως πήγαιναν να παραλάβουν την Καραμπινιερία και οι αντάρτες, που παραμόνευαν πίσω απ' τα χαμόκλαδα, γέμισαν χαρά γιατί λογάριασαν πως γρήγορα θα επέστρεφαν με τη λεία τους, το Τζούλιο και την παρέα του.

Η ώρα, όμως, περνούσε και η φάλαγγα δε φαινόταν να 'ρχεται.

Από το Σανοβό ακούστηκαν κάτι πυροβολισμοί και το παρατηρητήριο ειδοποίησε ότι η φάλαγγα είχε σταματήσει εκεί κάτω σαν κάτι να περίμενε. Η αδημονία γινόταν εκνευριστική· «τι διάολο κάνει τόσην ώρα και δεν ανηφορίζει;», αναρωτιόνταν οι αντάρτες.

Την ησυχία που επικρατούσε στον τό-

πο της ενέδρας διέκοψε κάποια στιγμή το μούγκρισμα φορτηγών που ανηφόριζαν από την πλευρά του Μαυροβουνίου προς τη Βίγλα.

Το τμήμα του ενωματοάρχη Λώλη, που ήταν από κείνο το μέρος, δεν αντέδρασε καθόλου και τ' αυτοκίνητα - 11 στρατιωτικά φορτηγά - ανενόχλητα μπήκαν στον κλοιό της ενέδρας. Τότε, ξαφνικά, έγινε κάτι που δεν το περίμενε κανείς.

Τ' αυτοκίνητα σταμάτησαν όλα μονομιάς και από μέσα πήδησαν εκατοντάδες Ιταλοί φασίστες, πάνοπλοι και άρχισαν να βάζουν, με όλμους, πολυβόλα και άλλα μικρότερα όπλα, στους γύρω λόφους.

Ήταν τόσο απροσδόκητα και κατάγιστικά τα πυρά, που οι αντάρτες αιφνιδιάστηκαν και δεν μπόρεσαν ν' αντιτάξουν σοβαρή αντίσταση. Ο οπλοβολητής Αλής απ' τη Βοστίνα έριξε κάμποσες ριπές και τα λιανοντούφεκα ακολούθησαν, αναγκάζοντας τους Ιταλούς ν' ακροβολιστούν. Η δύναμη πυρός των Ιταλών ήταν φοβερή και οι αμυνόμενοι εγκατέλειψαν τις θέσεις τους και έτρεχαν προς κάθε κατεύθυνση που παρείχε κάλυψη για ν' απομακρυνθούν και να γλιτώσουν.

Με τα πρώτα πυρά των Ιταλών, όσοι είχαν την ατυχία να βρίσκονται δίπλα στο δρόμο, σκοτώθηκαν και κακήν κακώς οι υπόλοιποι σκόρπισαν παντού.

Στο μεταξύ τα αυτοκίνητα που είχαν σταματήσει κοντά στο Σανοβό έφτασαν με τους Ιταλούς του Τζούλιου κι ενώθηκαν με τους μελανοχίτωνες που χτύπησαν την ενέδρα. Όλοι μαζί κατηφόρισαν προς τα Γιάννινα, αφού προηγουμένως πήραν από τη Βελλά το προσωπικό του εκεί νοσοκομείου τους και τη φρουρά.

Η ενέδρα προδόθηκε γιατί αυτοί που πέρασαν το πρωί είδαν κάποιες κινήσεις των ανταρτών κι ενημέρωσαν την Καραμπινιερία η οποία με τη σειρά της ειδοποίησε με ασύρματο τη διοίκηση στα Γιάννινα

πως στο 44 χιλιόμετρο υπήρχαν παρτιζάνοι κι έτσι ήρθαν οι Ιταλοί πάνοπλοι από τα Γιάννινα.

Η φάλαγγα με το Τζούλιο χτυπήθηκε τυχαία από μια μικροομάδα στο Σανοβό και αργοπόρησε περιμένοντας ν' ακούσει τον ερχομό των άλλων από τα Γιάννινα. Αν έφτανε συγχρόνως μ' εκείνους στο σημείο της μάχης, οι αντάρτες θα βρίσκονταν μεταξύ δύο πυρών και σίγουρα θα είχαμε περισσότερα θύματα.

Οχτώ παλικάρια πότισαν με το αίμα τους, εκείνη την άνοιξη, τους λόφους -τους ίδιους λόφους - στους οποίους το Νοέμβρη του 1940 έπεσαν 18 τσολιάδες μας, καθώς καταδίωκαν τον ίδιο εχθρό, μετά τις αποτυχημένες του επιθέσεις στη Γκραμπάλα...

Θρήνος και οδυρμός ξέρπασε στα γύρω χωριά, μόλις έγιναν γνωστά τα θλιβερά συμβάντα. Οι συγγενείς και χωριανοί πήραν τους νεκρούς και τους έθαψαν στα χωριά τους.

Οι νεκροί ήταν:

1. Ο Ζαχαρίας Μ. Πανάγιος ετών 29, από την Πυρσόγιαννη.
2. Ο Κλεομένης Φ. Τζιμόπουλος ετών 26, από τους Κήπους (Μπάγια) Ζαγορίου.
3. Ο Κώστας Δ. Βλάχος 27 ετών, από την Κ. Μερόπη (Φραστανά) Πωγωνίου.
4. Ο Κώστας Γ. Κασούλης ετών 22, από τα Δολιανά.
5. Ο Σωκράτης Θ. Σαμαράς 34 ετών, από τα Άνω Ραβένια.
6. Ο Γιώργος Παπαζώης 29 ετών, από τα Α. Ραβένια.
7. Ο Θρασύβουλος Παπαζώης ετών 22, από τα Α. Ραβένια.
8. ο Χρήστος Στεφανάτος 20 ετών, από το Βασιλικό, ο πιο μικρός ανάμεσα στους σκοτωμένους.

Ο Στεφανάτος είχε το ψευδώνυμο «τρομερόπουλος» και όταν οι αντάρτες έμπαιναν παραταγμένοι στα χωριά, αυτός βάδιζε πρώτος στο τμήμα του, κρατώντας

την ελληνική Σημαία. Ψηλό και λεβεντόκορμο παλικάρι, με το κόκκινο φέσι, την άσπρη φουστανέλα και τα τσαρούχια - ίδιος γίγαντας - ξαναζωντάνευε στις μνήμες του λαού τους Τουρκομάχους του 1821, καθώς το τμήμα του περνούσε από χωριό σε χωριό τραγουδώντας τον παλιό Εθνικό Ύμνο «Μαύρ' είν' η νύχτα στα βουνά...»

Ας είναι αθάνατη η μνήμη τους και ας φυτρώνουν κάθε άνοιξη, στο μέρος που έπεσαν, ανεμώνες και κόκκινα λουλούδια, ποτισμένα από το άλικο αίμα τους που χύθηκε εκείνον τον Απρίλη του 1943.

Σε μας τους ζωντανούς και λεύτερους, συντρόφους και πατριώτες πέφτει βαρύ ένα χρέος.

Να τους τιμήσουμε μ' ένα μνημείο στον τόπο της θυσίας τους. 44 χρόνια έμειναν οι νεκροί αγνοημένοι και καταφρονεμένοι.

Καιρός, πιά, να το στήσουμε. Θα 'ναι ελάχιστος ο φόρος τιμής των ζωντανών σ' εκείνους που θυσίασαν τη ζωή τους στο βωμό της Λευτεριάς και της Τιμής...

ΚΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΟ

Σταματάς κάποτε καταμεσής του δρόμου.

Λες, υπάρχω;

Επιβεβαιώνεις την ύπαρξή σου με μια σειρά
από τετριμμένες ενέργειες, χρόνια επαναλαμβανόμενες;
Πέρασες απ' τα σημεία που συνηθίζεις
να συχνάζεις, χαιρέτισες πρόσωπα γνωστά που έτυχε να
συναντήσεις, έτσι κι αλλιώς τελείωσες το οχτάωρο και τώρα
από συνήθεια θα οδηγηθείς σπίτι σου
απ' τον ίδιο γνώριμο δρόμο.

Η γυναίκα σου μπορεί να διαμαρτυρηθεί για τη μικρή
σου αργοπορία (εκείνη ντε, στο περίπτερο, καθώς χάζευες
τους τίτλους των εφημερίδων, μπορεί και να σε φιλήσει
αργότερα, ζητώντας σου κάποια μικρή εκδούλευση, αλλά
σίγουρα το μικρό σου κορίτσι θα σε φωνάζει πατέρα
κι ολόχαρο θα σου δείξει κάποια καινούργια του ανακάλυψη
Εκεί πάνω είναι που θ' αρνηθείς για λίγο, ότι ως εκείνη
τη στιγμή σκεπτόσουν, αλλά μάταια...

Καθώς δεν θα μπορέσεις ίσως ποτέ να φορέσεις ρούχα
παλιάτσου δημόσιο έκθεμα στην πλατειά να τουμπάρεις
ή να ουρλάζεις γιατί η διπλανή συντροφιά
θορυβεί ακατάσχετα

«Μπουφάν Castor ή Astor θα φορεθεί περισσότερο
φέτος το χειμώνα»;

Δεν θα μπορέσεις ν' ανέβεις στην αιώρα του πάρκου, γιατί ο κόσμος θα
σου φανεί άνω κάτω ενώ εσύ ως τώρα συνηθισες στην ακινησία, δεν προ-
σφέρονται τα μάτια σου στην κίνηση απόκτησες πια την συνήθεια του υπαλ-
λήλου κι όλο κοιτάζεις το ρολόι.

Θα πας στον τσαγκάρη κρυμμένο σε περιτύλιγμα το ξηλωμένο παπούτσι και
θα δικαιολογηθείς - χωρίς ωστόσο να σου ζητηθεί «Πως τώρα da μόλις συ-
νέβηκε στο δρόμο».

έτσι, για να αποκατασταθεί στα μάτια του άλλου, η αστική προέλευση και η
σπουδαία κοινωνική σου θέση.

Ροζ κούκλες στην απέναντι βιτρίνα, δεν μπορείς να κοιτάζεις
φανερά, όλοι σε υποτεύονται, ο προϊστάμενος παραμονεύει,
ο δοσάς παραμονεύει, το κόμμα παραμονεύει, ο χαφιές παραμονεύει,
όλοι παραμονεύουν, μια ζωή κι αυτή πάει στράφι.

Όταν τολμήσεις το ατόλμητό σου να τραβήξεις μια μαύρη παχιά
μολυβιά στα παλιά, δεν θα ησυχάσεις και τότε.

Ένας σκύλος θα σου ροκανίζει το μυαλό κι ένα πικρό δίλημμα θα
γεννηθεί ευθύς εντός σου και θ' ανατρέψει την πρότερη σκέψη σου,
την πρότερη ενέργειά σου και πειθήνια θα βρεθείς ξανά στην ήδη
δοσμένη τροχιά σου.

Κι όμως...

.... τα πουλιά εξακολουθούν να πετούν, οι γυναίκες ν' αγαπιούνται,
οι γάτες ν' ανεβαίνουν στις στέγες.

Εσύ, μπλοκαρισμένος σε συμβατικότητες και ματαιοδοξίες, δεν
μπορείς να δεις το είδωλο του εαυτού σου πως εστιάζεσαι
πίσω από πρισματικούς καθρέφτες που έντεχνα σου έστησαν,
έτσι δεν μπορείς να δεις τη χρόνια κύρτωση τς ράχης σου,
ούτες τους βρυχηθμούς σου ν' ακούσεις γιατί οι δαμαστές σου
ενίοτε σου φράζουν το στόμα με μασημένες τροφές, που σου πετούν
απ' το στόμα τους κι αχόρταγα εσύ καταβροχθίζεις την πικρή επα-
νάληψη της καθημερινότητας.

Δεν σ' αγαπώ, γιατί σε φοβάμαι.

Τάσος Κανάτσης

Στις 25 του Μάρτη στο Εθνικό στάδιο των Ιωαννίνων έγινε ο τελικός αγώνας κυπέλλου Ερασιτεχνικών σωματείων Ελλάδος, ανάμεσα στην Πίνδο Κόνιτσας και στον Ερασιτέχνη ΠΑΣ Γιάννινα. Ήταν κάτι πολύ μεγάλο στην ιστορία της Πίνδου. Θα τολμούσαμε να πούμε πως ήταν μια γιορτή του ποδοσφαίρου. Μακριά από τους «μεγάλους άσσους» με τα τρανταχτά ονόματα, τους διάσημους προπονητές και τις κερδοσκοπικές ΠΑΕ, είδαμε αυτό που λέγεται ποδόσφαιρο.

Δύο χιλιάδες φίλαθλοι απ' τους οποίους 1.500 Κονιτσιώτες, δημιούργησαν μια πολύ όμορφη ατμόσφαιρα πριν και κατά την διάρκεια του αγώνα, που καμιά σχέση δεν είχε με ό,τι επικρατεί σε κάθε αγώνα.

Η Πίνδος υπήρξε ισάξια αντίπαλος του ΠΑΣ Γιάννινα. Ξεκινώντας με το μειονέκτημα ότι έπαιζε στο γήπεδό της αντιπάλου* «στο μεγάλο γήπεδο» και παίζοντας για δεύτερη φορά σε χορτάρι - μετά τον αγώνα που έδωσε πέρυσι στην Αλβανία - γρήγορα ξεπέρασε τις δυσκολίες και στάθηκε μέσα στο γήπεδο σε μεγάλη ομάδα.

Θα ισχυρισθούμε μάλιστα πως σαν ερασιτεχνική ομάδα ήταν καλύτερη. Η αντίπαλός της πίο οργανωμένη έδινε στιγμές - στιγμές την εικόνα επαγγελματικής ομάδας. Ας μη ξεχνάμε πως αυτή η ομάδα αποτελεί το φυτώριο του ΠΑΣ. Στην ανάπτυξη του παιχνιδιού της η Πίνδος ήταν αυτό που λέμε ποδόσφαιρο. Χωρίς σκοπιμότητες, χωρίς καθυστερήσεις, με την επινόηση της στιγμής και την ανάπτυξη παιχνιδιού όπως το επέβαλλε η συγκεκριμένη στιγμή μας θύμισε παληές, καλές μέρες του ποδοσφαίρου μας.

Μεγάλο μερίδιο αυτής της νοοτροπίας ανήκει στον νυν προπονητή της Πίνδου και παλιό άσσο Λάκη Κατσάρη. Έδωσε μια ομάδα από νέα παιδιά που αγαπάνε το ποδόσφαιρο και παίζουν για την ομάδα. Το αποτέλεσμα αυτού του αγώνα, μικρή σημασία έχει. Θα το αναφέρουμε μόνο για την ιστορία.

Η ομάδα του ΠΑΣ Γιάννινα πετυχαίνοντας το δεύτερο της τέρμα στο τελευταίο λεπτό του αγώνα (90') κέρδισε το κύπελλο. Με τη λήξη του αγώνα, ο πρόεδρος της ε.π.σ. ηπ. κ. Κουντούρης, απένειμε τα κύπελλα στους αρχηγούς των δύο ομάδων. Η Πίνδος στον αγώνα κατέβηκε με την πίο κάτω σύνθεση: Κωνσταντίνου, Μουρεχίδης Ι, Καραβελίδης Ν., Οικονόμου Μ, Ράπτης Λ, Καφετζής Γ. Δερβένης Β, Αγόρου Κ, Μουρεχίδης Θ, Ντάφλης Π. Γκούντας Κ. Ο Οικονόμου Δ και ο Γαϊτανίδης Ν παίξανε σαν αλλαγές. Τα τελευταία δύο χρόνια η Πίνδος ανέβηκε δυό κατηγορίες. Στο πρωτάθλημα της Α' Ερασιτεχνικής Ηπείρου που αγωνίζεται εφέτος έχει μια σταθερή πορεία.

Οι προσπάθειες του Δ.Σ. τα δύο προηγούμενα χρόνια ήταν πράγματι υπεράνθρωπες και πέτυχαν τον στόχο τους. Δεν νοείται η Πίνδος ν' ανήκει σε κατώτερη κατηγορία. Η δουλειά του προέδρου, των μελών του Δ.Σ. μαζί με τις προσπάθειες του τέως προπονητή και παλιού ποδοσφαιριστή του ΠΑΣ Οικονομίδη, έβαλαν τις βάσεις για την καλή πορεία της ομάδας. Εδώ θα θέλαμε όμως να τονίσουμε κάτι. Θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τον Α.Μ.Σ. Πίνδος πολύ περισσότεροι άνθρωποι. Δεν φθάνουν τα μέλη του Δ.Σ. και ο προπονητής. Υπάρχουν άνθρωποι που αγαπάνε την ομάδα. Μα αυτό δεν αρκεί. Όλοι μας θα πρέπει να ασχοληθούμε με τα προβλήματα του Α.Μ.Σ. μακριά από σκοπιμότητες, παρατάξεις και αυτοπροβολή. Η πορεία έδειξε πως μπορούμε να φθάσουμε ψηλά. Στην επόμενη γενική συνέλευση ας μην είναι η αίθουσα άδεια.

«Θ — Η»

Πίνδος Κόνιτσας

Η ΞΕΧΑΣΜΕΝΗ ΒΡΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΒΟΥΒΟ ΚΛΑΜΑ ΤΗΣ

του Βόσιου Βασιλείου

Καλοκαίρι, στο χωριό μου το Ελεύθε- τώρα είναι μονότονη, μελαγχολική, χωρίς
ρο, ένα από τα πιο όμορφα χωριά της Λάκ- καμιά παραλλαγή, και μέσα στο έρημο πε-
κας Αώου, ένα Αυγουστιάτικο βραδινό. Ο ριβάλλον μοιάζει με ένα ατέλειωτο βουβό
ήλιος θα 'χει μισή ώρα περίπου που βασίλε- κλάμα. Είναι το βουβό κλάμα της ξεχα-
ψε και χάθημε πίσω από τον αυχένα. Τε- σμένης βρύσης για την περιφρόνηση και
λείωσε μια δημιουργική πορεία, πάει και την εγκατάλειψη που της έγινε από μας,
αυτός να ξεκουραστεί και την άλλη μέρα που για μας ήταν η πηγή της ζωής μας, η ί-
ν' αρχίσει μια νέα διαδρομή. δια μας η ζωή.

Κατηφορίζοντας στον κάτω Μαχαλά, το δρόμο με το μισοχαλασμένο γκαλντερί-
μι, δίπλα από τους καταπράσινους κήπους με τα καλαμπόκια, φθάνω στα πηγάδια -
απέχει δεν απέχει καμιά εκατοστή μέτρα από τα τελευταία σπίτια. Ο παπά Χρή-
στος, ο σεβάσιμος Ιερέας του χωριού μου, σήμανε την καμπάνα για τον Εσπερινό.

Αυτή την ώρα κάθομαι στο πεζούλι της βρύσης που είναι χτισμένη κάτω από τις πανύψηλες και βαθύσκιωτες καρυδιές στο «Νόχτο» του κήπου του Κατσιάπη, μέσα σε μια πανέμορφη ρεματιά, που τη δια-
σχίζει ένα μικρό ποταμάκι, που ξεκινάει από τον πανύψηλο ΣΜΟΛΙΚΑ - το δεύτερο σε ύψος βουνό της πατρίδας μας - διασχί-
ζει ολόκληρο το χωριό με σιγανό μουρμουρητό, τραγουδώντας το τραγούδι της βια-
σύνης - βιάζεται να ποτίσει τους διψασμέ-
νους κήπους με τα καλαμπόκια που παλιό-
τερα κινούσε και τους νερόμυλους που τώ-
ρα σίγησαν.

Αλήθεια, τι ομορφιά! Τι θέαμα, τι πα-
ράξενη ησυχία. Ένα - ένα ανάβουν τα φω-
τάκια της μνήμης. Δίπλα από τη βρύση, στη ραγισμένη πέτρα ξαπόσταιναν κοπέ-
λες γυρνώντας με φωνές το δείλι απ' τη δουλειά τους, λίγο πιο πέρα στη στροφή ξεπρόβαλλαν ξωμάχοι ταπεινοί της ζωής.

Το θρόισμα των δέντρων, τα κελαϊδί-
σματα των πουλιών και το πεντακάθαρο κρυστάλλινο νερό, πέφτοντας συνεχώς συνθέτουν μια μελωδία, τη μελωδία «της Κρυσταλένιας Βρύσης» που δεν μοιάζει καθόλου με εκείνη που θυμάμαι πριν από πολλά χρόνια.

Τούτη η μελωδία του τραγουδιού της

Αρχισα και εγώ να μελαγχολώ, να νιώθω παράξενα, να ζώ τη μοναξιά της, σαν η θύμηση μου πήγε πολλά χρόνια πίσω, στα χρόνια του Σχολείου.

Θυμάμαι όταν έφθανε η ώρα να τε-
λειώσει το μάθημα, το μυαλό μου, όπως και των άλλων συμμαθητών μου του μαχα-
λά, ήταν πάντα εκεί στα Πηγάδια, στην Κρυσταλλένα Βρύση. Κοιτούσαμε αμήχα-
να τότε θα χτυπήσει το κουδούνι, ο δάσκα-
λός μας, ο αείμνηστος Κώστας Μπαγ-
κλής, ο εξαιρετος άνθρωπος και δάσκα-
λος του χωριού μας που με ανώτερο ήθος, με άρτια επιστημονική μόρφωση, «σμί-
λευε» αγνές ελληνικές ψυχές, εργαζόμενος ακούραστα, αθόρυβα ανέδειξε στη κοινω-
νία ακέραιους χαρακτήρες, τίμιους οικο-
γενειάρχες, άριστους επιστήμονες.

Ακόμη και τώρα βλέπω πως μας αγ-
κάλιαζε όλους, όλα τα παιδιά αδιάκριτα, με στοργή και αγάπη.

Έμενε και ο ίδιος στον κάτω Μαχα-
λά. Πάντα κατηφόριζε τα στενά σοκκά-
κια, φθάνοντας στα πηγάδια για να πιει λί-
γο δροσερό νερό από την αρχόντισσα βρύ-
ση, να ξεκουραστεί και να καμαρώσει τους μαθητές του που έπαιζαν ανέμελα μέ-
σα στη ρεματιά, δίπλα από την πέτρινη βρύση.

Ίσως να μην είναι επίκαιρο να ασχο-
ληθώ αυτή τη στιγμή με το δάσκαλό μου, αλλά νομίζω την εποχή εκείνη όλα είχαν σχέση με το δάσκαλο. Παντού και πάντα ήταν κοντά μας στα μαθηματά μας, στην εκκλησία, στα παιχνδια, στις εκδρομές μας.

Σαν τέτοια ώρα, η βρύση ήταν γεμάτη

από γυναίκες και κορίτσια κάθε ηλικίας της γειτονιάς του χωριού.

Γκιούμια, παγούρια, κακάβια, μπουκλιά και κάθε λογής δοχεία συγκεντρώνονταν στα πεζούλια της για να έρθει η σειρά τους για να γεμίσουν με το κρυστάλλινο νερό.

Οι κοπέλλες δίνανε τη σειρά τους στις μεγαλύτερες που ήταν πάντα βιαστικές γιατί έτσι θα είχαν περισσότερο χρόνο στη διάθεσή τους να πούνε τα δικά τους, να μάθουν τα νέα του χωριού η μία από την άλλη, να σχολιάσουν τα γεγονότα της ημέρας, να κάνουν τους περαστικούς να γελάσουν, να πουν τα μυστικά τους.

Αυτή η ώρα είναι η ομορφότερη, είναι η πιο ξένιαστη ώρα της ημέρας, είναι ώρα ξεκούρασης, ώρα ψυχαγωγίας.

Γέλια, φωνές, αστεία και πειράγματα κάθε λογής και καμιά φορά τσακώματα κλείνουν τον κύκλο της ημέρας.

Μα, χωρίς να το καταλάβουν, η ώρα πέρασε, σιγά - σιγά το σούρουπο έφθασε και με τα δοχεία γεμάτα νερό με βαριά τα βήματα και με τις επίκαιρες ευχές «καληνύχτα» και «καλο - ξημέρωμα» παίρνουν το δρόμο της επιστροφής. Την άλλη μέρα το πρωί, με την ανατολή του ήλιου, όταν θα στέκεται εκεί ψηλά στο ξωκλήσι της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα, θα περάσουν και πάλι, βιαστικές όμως τώρα, για να πάρουν λίγο από το πεντακάθαρο νερό της βρύσης για να τους δροσίξει στη δουλειά τους δίνοντας ραντεβού το δειλί.

Το σούρουπο διαδέχεται η νύχτα. Τώρα, όμως, όλα είναι ήσυχα γύρω μου. Η ερημιά τόσο άχαρη σε αγκαλιάζει, σε κάνει να σκιάζεσαι και μόνο το πέσιμο του νερού της βρύσης αστείρευτο και ακούραστο στο ίδιο πάντα μελαγχολικό τόνο συνεχίζει το ατέλειωτο μοιρολόι, ένα μοιρολόι που μοιάζει με βουβό κλάμα και σε γεμίζει θλίψη για τα περασμένα και πονάει ψυχή σου.

Καληνυχτίζω και εγώ με τη σειρά μου την ξεχασμένη πέτρινη βρύση και μεταφέρω την παράκληση, όλοι μας να κάνουμε ό,τι μπορούμε να σωθούν οι βρύσες του χωριού, των χωριών μας, ακόμα και αν

δεν τις χρησιμοποιούμε, γιατί ο τεχνικός πολιτισμός έφερε το νερό μέσα στα σπίτια μας. Οι πρόεδροι, τα κοινοτικά συμβούλια, οι πολιτιστικοί σύλλογοι και οι λοιποί φορείς πρέπει να εργαστούν προς αυτόν τον τομέα.

Έχουμε υποχρέωση να τις σώσουμε, να τις διατηρήσουμε, να τις ανακαινίσουμε, όπως ήταν τον παλιό εκείνο καιρό, διατηρώντας έτσι την ίδια την ιστορία των χωριών μας.

Μέσα στην ιστορία και τις παραδόσεις καθρεφτίζεται η ίδια η ψυχή και η ζωή.

Και οι πέτρινες άψυχες βρύσες κάτι έχουν να θυμηθούν, έχουν να διηγηθούν το μεγαλείο τους στις παλιές καλές μέρες. Δεν νοσταλγούμε τα περασμένα. Η ζωή προχωράει αστραπιαία, όμως από σεβασμό στις παραδόσεις του τόπου μας ας κρατήσουμε κάτι από αυτά, ας γίνουμε ο συνδετικός κρίκος που θα ενώνει το σήμερα με το χθες και το αύριο. Ας τις παραδώσουμε στα παιδιά μας, στις νέες γενεές για να γνωρίσουν τις ρίζες τους, τους παππούδες τους, τα έργα τους, τον τρόπο ζωής τους, ας τις κρατήσουμε όρθιες. Αν τις κλείσαμε να τις ανοίξουμε, κι αν γκρεμίσαμε μερικές ας σταματήσουμε. Είναι καιρός, υπάρχει τρόπος να κάνουμε τη δουλειά μας.

Παράλληλα με τις βρύσες, ας διατηρήσουμε ότι άλλο έχει σχέση με την κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ζωή του τόπου: τα αλώνια, τα μικρά ξύλινα γεφυράκια και τους μύλους που σίγησαν εδώ και λίγα χρόνια, αν όχι όλους τουλάχιστον ένα σε κάθε χωριό. Να κάνουμε γεωργικό μουσείο κι εκεί μέσα να συγκεντρώσουμε όλα τα σύνεργα της μικρής γεωργικής δραστηριότητας του χωριού μας (από το ξύλινο αλέτρι και το ζυγό μέχρι το τσεκούρι την αξίνα και από το τσαπί και δρεπάνι μέχρι τα σύνεργα του αλωνισμού και άλλα πολλά). Όπως πολύ αξιέπαινα το πρότεινε σε ένα άρθρο του, πριν από πέντε χρόνια, ο εξαιρετος εκπαιδευτικός Λάμπρος Βλάχος, συντάκτης του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ» για πολλά χρόνια.

ΜΑΡΙΑ ΔΗΜΑΔΗ

Κατάγονταν από το χωριό Γοργοπόταμος (Τούρνοβο) Κόνιτσας του νομού Γιαννίνων και γεννήθηκε το 1907 στο Αγρίνιο. Τέλειωσε το Δημοτικό και το Γυμνάσιο με άριστα, έμαθε άπταιστα τη γαλλική και γερμανική γλώσσα, ενώ παράλληλα ασχολούνταν με την ποίηση και τη ζωγραφική.

Από τις πρώτες γυναίκες του Αγρινίου οργανώθηκε στα χρόνια της κατοχής στο ΕΑΜ και αναδείχτηκε στέλεχος της Επαρχιακής Επιτροπής της Πόλης. Επειδή, όπως προαναφέρμε, ήξερε καλά τα γερμανικά της δόθηκε εντολή από την οργάνωση να δουλέψει διερμηνέας στο Γερμανικό Φρουραρχείο. Από τη θέση αυτή η Μαρία πρόσφερε ανυπολόγιστης αξίας υπηρεσίες στον Άγωνα. Οι ταγματασφαλίτες, που ήξεραν καλά το ρόλο που έπαιζε η Δημάδη στο Φρουραρχείο ήθελαν να την σκοτώσουν. Επειδή, όμως, δεν τολμούσαν μόνοι τους, την κατήγγειλαν στα ΕΣ ΕΣ. Στις 30 Αυγούστου 1944 το βράδι άνδρες των ΕΣ ΕΣ και των ταγμάτων ασφαλείας την συνέλαβαν. Έπειτα από μερικές ώρες, πρωί - πρωί, πριν ακόμα ροδίσει η αυγή, στις 31

Αυγούστου, οι Γερμανοτσοβιάδες την εκτέλεσαν. Βιάστηκαν ο Τολιόπουλος, ο Αποστολίδης και άλλοι ταγματασφαλίτες να την βγάλουν από την μέση γιατί ήταν ίσως ο μοναδικός μάρτυρας που με αμέτρητα χειροπιαστά στοιχεία μπορούσε να τους καταγγείλει, όταν σε λίγο θα έφευγαν οι Γερμανοί φασίστες από την Ελλάδα, για τις θηριωδίες τους, για τα φρικτά τους εγκλήματα, γαι την εθνοπροδοτική τους δράση.

Έτσι χάθηκε η Μαρία Δημάδη, η τίμια αυτή Ελληνίδα, μια μεγάλη μορφή της Εθνικής Αντίστασης στο Αγρίνιο.

Δήμος Βότσιακας

Στίχοι Γ. Βελλιά

Θα 'θελα να πετάξω
Με τα φτερά του Ικάρου
Κι ας είχα...

την ίδια τύχη,

Μπροστά στο φοβερό το Χάρο...

Θα 'θελα να 'βλεπα τριγύρω
Με τα μάτια του Ομήρου
Κι ας έμενα αόματος,
Ως το τέλος σου, ζωή μου.

Θα 'θελα ν' άκουγα σαν τον κουφό
Μπ ετ όβεν-

Την αθάνητη μουσική του
Κι ας πέθαινα κουφός, για πάντα...

Στου Σμόλικα τα κορφοβούνια,
Εκεί π' αητοί κάνουν φωλιά,
Αντάρα κάθισε να ξαποστάσει
Στων δέντρων πα στην αγκαλιά.
Κι όταν ο ήλιος ξεπροβάλει
Κατ' από τη μαύρη συννεφιά
Πέφτει βαρύ, πικρό το δάκρυ
Για τη χαμένη ανταρτιά...

Στη Γυναίκα

Χτυπάς πόρτες ερμητικά κλεισμένες
ανένδοτες μιας μοναξιάς που περιφέρεται σε δρόμους ά-
γονους

σε βιβλία νεκρά, εργόχειρα, σε πόλεις ερείπια.

Και τα χέρια σου για να ζεστάνεις σπίτια

Ανασηκώνεις πέτρες σε στεγνές κοίτες

ψάχνοντας για μια σταγόνα

Οι άνθρωποι...

Φωνές αδιάφορες με το χαμόγελο της άρνησης

κι η συντριμμένη προσδοκία για κάτι που δε βρίσκει οδό.

Οι άνθρωποι πίσω από σύρματα και φάκελα ταχυδρο-
μείων

αμέτοχοι στις λανθάνουσες τρικυμίες

Η ανεπαίσθητη κίνηση της απελπισίας

σε πεδία μη αναγνωρίσιμα

και σε μη αναγνώσιμα κείμενα

Εσύ στην όχθη με την απαίτηση της ακινησίας

ή μιας πορείας σε βήματα καθορισμένα

Η επίκριση, το μη, το πρέπει

Πέτρα

Γυάλινα άθραυστα τείχη, επιφάνεια λεία

χωρίς αιχμή για ν' ανέβεις. Άναπόδραστα.

Και ο εξάγγελος μιας προσδοκίας.

Κι ένα ποτάμι που παίρνει λευκά κομμάτια

χαρτιού με αιμάτινα στίγματα

Και οι θεσμοί...

Κι ο λόγος του ποιητή: Οι άνθρωποι εδώ γενήκαν ένα με
την πέτρα.

Κ.Τ.

ΤΟ ΜΑΖΙ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

(Ιστορία ήθη και έθιμα, προλήψεις)

(συνέχεια από το προηγούμενο)

Το 1913 σήμανε το τέλος της μακρόχρονης σκλαβιάς. Ελεύθεροι πλέον οι κάτοικοι, χωρίς το φόβο του τούρκου δυνάστη, ρίχτηκαν στον αγώνα καλύτερευσης των όρων ζωής τους. Βέβαια οι συνθήκες δεν ήταν ιδανικές. Μικρός έως ανύπαρκτος γεωργικός κλήρος, αναλφαβητισμός, έλλειψη προγραμματισμού και γραφειοκρατικός μηχανισμός, αποτέλεσαν αρνητικές προϋποθέσεις ανάπτυξης.

Κατά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο και πιο συγκεκριμένα το 1917 - 18 ο ιταλογαλλικός στρατός είχε εγκαταστήσει φυλάκια στο Μουραζάνι. Φυλάκιο είχαν οι Ιταλοί και κοντά στο σημερινό κρατικό κτήμα. Έτσι το Μάζι ήταν στο «Ιταλικό», ενώ η Κόνιτσα στο «Ελληνικό». Ο στρατός αυτός παρά το γεγονός ότι δεν προέβη σε λεηλασίες οργανωμένες, δημιούργησε αρκετά προβλήματα στους κατοίκους, κυρίως από μεμονωμένες πράξεις στρατιωτών. Τα περισσότερα δε προβλήματα δημιούργησε η παρουσία μαύρων, που, κατά τον Δ. Παπαχαρίση, έτρωγαν και παιδιά. Δεν ξέρω πόσο οι δύσκολοι αυτοί καιροί μπορούν να στηρίξουν μια τέτοια άποψη, σίγουρα όμως η προκατάληψη, ο ρατσισμός και η διαδεδομένη αντίληψη ότι οι μαύροι υστερούν πνευματικά - δεν είναι και άνθρωποι, έπαιξαν ρόλο σημαντικό.

Διηγείται ο Δ. Παπαχαρίσης: «Έτρωγαν και παιδιά (!) Εγώ γλίτωσα ένα παιδί (τον Κων. Ρίζο). Τον είχαν πιάσει οι μαύροι για να τον φάνε, εγώ έβαλα τις φωνές και τον άφησαν».

Τώρα πώς διερευνήθηκαν οι πραγματικές διαθέσεις των μαύρων και πώς δεν έφαγαν κάποιον άλλο είναι μια άλλη υπόθεση.

Τα δύσκολα εκείνα χρόνια, που η

φτώχεια έδερνε τους ανθρώπους και η εξασφάλιση του ψωμιού ήταν το «α» και το «ω» του καθημερινού μόχθου, που οι γιατροί σπάνιζαν και τα φάρμακα ήταν δυρεύρετα, οι αρρώστιες έβρισκαν πρόσφορο έδαφος δράσης. Όπως αναφέρει ο Χαρίσης Στράτος, το 1918 έπεσε μεγάλη γρίπη άγνωστης αιτιολογίας. Γιατρός δεν υπήρχε και οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν πρακτικά φάρμακα, όπως το σινάπι και τις τσουκνίδες. Από τη γρίπη πέθαναν αρκετοί (!)

Πολλά ήταν και τα θύματα της ελονοσίας που το 1920 ταλαιπώρησε ιδιαίτερα τους κατοίκους. Άλλωστε ο κάμπος, όχι μακριά από το χωριό, όπου οι κάτοικοι εργάζονταν καθημερινά, ήταν έστια μόλυνσης. Παντού είχε στάσιμα νερά.

Αριθμός νεκρών δεν αναφέρεται. Και τι να αναφερθεί; Σπίτι απείραχτο δεν έμεινε. Είτε μεγάλος είτε μικρός, κάποιος έφυγε. Η παιδική θνησιμότητα την εποχή εκείνη ήταν μεγάλη και το μόνο αντίδοτο η πολυτεκνία.

Έτσι, μέσα στη φτώχεια, με τον καθημερινό αγώνα και την αγωνία για το ψωμί και την επιβίωση, κύλησαν τα χρόνια μέχρι το 1940. Με την κατάρρευσή του μετώπου πολλοί τουρκαλβανοί βρήκαν την ευκαιρία να εισχωρήσουν στα ελληνικά εδάφη και να λεηλατήσουν το χωριό. Ακόμη στα γύρω του χωριού υψώματα, όταν οι Ιταλοί οπισθοχωρούσαν, δόθηκαν σκληρές μάχες και σκοτώθηκαν περίπου 15 αξιωματικοί και οπλίτες Έλληνες. Οι κάτοικοι του Μαζίου, μετά την απελευθέρωση, περιμάζεψαν τα οστά των σκοτωμένων και τα τοποθέτησαν σε κενοτάφιο. Το 1978 η Κοινότητα Μαζίου, σε συνεργασία με την Εκκλησιαστική Επιτροπή και με την υλική συμπαράσταση του Υπουργείου Εθνικής

Άμυνας, για να τιμήσει τη μνήμη των πεσόντων του 1940, έστησε καλλιμάρμαρο Μνημείο στο προαύλιο του κεντρικού ναού.

Ακολούθησε η ιταλογερμανική κατοχή. Οι κατακτητές - κυρίως οι γερμανοί - προσπάθησαν με πράξεις βίας να καταστείλουν το ελεύθερο φρόνημα των Ελλήνων. Θύμα της ναζιστικής θηριωδίας έπεσε και το Μάζι. Γερμανοί στρατιώτες το 1943 έκαψαν το χωριό και σκότωσαν γέρους και νέους. Κάηκαν όλα τα σπίτια εκτός από το σπίτι του Βαγγέλη Ράππου (Βλάχου), Βασ. Σακκελαρίδη, Δημ. Αντωνίου, Κων. Κολιού. Φίλ. Διαμάντη, Φωτ. Κωτσιάφτη....

Αναφέρεται ότι σκοτώθηκαν επτά (7) άτομα οι: Δημ. Αντωνίου, Νικόλαος Στράτος και η γυναίκα του, Βαγγέλης Κυρίτσης, Παναγιώτης Τσάμης (Από το Μπληθούκι· σημερινή Πυξαριά) και κάποιοι μαστόροι από την Πυρσόγιαννη.

Ασφαλώς η πληροφόρηση που παραθέτουμε παρουσιάζει πολλά κενά, πλην όμως πιστεύουμε ότι θ' αποτελέσει σοβαρό ερέθισμα για ουσιαστικότερη έρευνα, κυρίως δε θα κεντρίσει το ενδιαφέρον συγγενών αυτών που ταλαιπωρήθηκαν ή έχασαν τη ζωή τους.

Κάποια στιγμή ο κατακτητής αποχώρησε.. Ο ταλαιπωρημένος λαός θέλησε να κτίσει μια νέα Ελλάδα· μια Ελλάδα ελεύθερη, ανεξάρτητη, δημοκρατική, υπεύθυνη για το μέλλον των παιδιών της. Αυτή ήταν η βουλή του. Άλλη, όμως, ήταν η βουλή των «κυρίων». Ο εμφύλιος σπαραγμός, που ξέσπασε και πλήγωσε όλη την Ελλάδα, άφησε τα σημάδια του και στο Μάζι. Βαθιές πληγές που ακόμα σήμερα κακοφορμίζουν και η αποφορά τους δηλητηριάζει την καθημερινή μας ζωή.

I.T.

(συνεχίζεται)

Έκθεση ζωγραφικής του ΧΡ. ΛΑΜΠΡΟΥ

Ένα αξιόλογο πολιτιστικό γεγονός μέσα στη γενική πολιτιστική ένδεια της επαρχίας μας, υπήρξε η έκθεση του ζωγράφου Χρήστου Λάμπρου που εγκαινιάστηκε στις 12 Απριλίου.

Ο Χρήστος Λάμπρου γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Κόνιτσα. Σπούδασε στη Σχολή Βελλάς. Το ζωγραφικό του ταλέντο φανερώνεται από τη μικρή του ηλικία. Ζωγραφική διδάχτηκε από τον Κώστα Αναστασιάδη, δάσκαλό του στο Δημοτικό, τον Παύλο Βρέλλη, την Ιωάννα Οικονομίδου και τον Τέλη Βαρσάμη.

Η έκθεση παρουσιάστηκε σε αίθουσα του νέου δημαρχειακού κτιρίου και περιελάμβανε αγιογραφία, τοπογραφία, νεκρές φύσεις, προσωπογραφίες και συνθέσεις. Σημαντικό μέρος της έκθεσης ήταν εμπνευσμένο από το χώρο της Κόνιτσας. Όπως λέει ο ίδιος «στα τοπία που αναφέρονται στην Κόνιτσα θα παρατηρηθεί ένας αποπροσανατολισμός από την καθαρή χρωματική ματιά στο Τοπίο και μια πρόθεση χρωματικής φόρμας διάφορης από αυτή της πραγματικότητας. Σκοπός αυτής της διάθεσης είναι να δημιουργήσω στο θεατή την προσωπική μου διόραση και συναίσθηση του τόπου που με γέννησε και με μεγάλωσε».

Χωρίς να είμαστε τεχνοκριτικοί εκτιμούμε το έργο και την προσφορά του καλλιτέχνη και του ευχόμαστε με την πιο πέρα καλλιέργεια της τέχνης και τη σπουδή να φτάσει στην καλλιτεχνική απογείωση.

Ανακοίνωση

Παρακαλούμε τους συνδρομητές και φίλους του περιοδικού μας να μας ενημερώνουν έγκαιρα όταν αλλάζουν διεύθυνση.

Συνέβη στην Κόνιτσα....

Μαγαζάτορας της αγοράς και κυνηγός συνάμα, είχε αγοράσει ένα αεροβόλο όπλο για ν' ασκείται στην σκοποβολή τον καιρό που δεν κυνηγούσε λαγούς.

Ας τον ονομάσουμε Α, μην έχουμε καμιά παρεξήγηση και βρούμε τον μπελά μας...

Κάτω απ' το παραθύρι του μαγαζιού του είναι ο ακάλυπτος λάκκος και απέναντι προβάλλει το μπαλκόνι του Β (Ας ονομάσουμε έτσι το γείτονα).

Επειδή το μπαλκόνι είναι κάπως απόμερο μιας κι είναι προς το λάκκο - η γυναίκα του Β έδεσε κάτι σχοινιά και απλώνει συνήθως τα εσώρουχα του σπιτιού για στέγνωμα. Όταν, λοιπόν, ο μαγαζάτορας τύχαινε να χεί κεσάτια, γέμιζε το αεροβόλο, έβγαζε την άκρη της κάνης από το μισανοιγμένο παραθύρι και τσάφ τσάφ επιδίδονταν με μανία στο σπόρ της σκοποβολής, πότε σε πουλάκια και πότε σε διερχόμενες γάτες.

Μια μέρα που δεν έβλεπε ζωντανό στόχο στο λάκκο σκέφτηκε να βάλει στο σημάδι τα μανταλάκια της γειτόνισσας.

Όσο και να ναι, μια γάτα είναι μεγάλος στόχος ενώ τα μανταλάκια είναι μικρά και από 15-20 μέτρα απόσταση δύσκολη η σκόπευσή τους. Αυτό, όμως, είναι και το ενδιαφέρον του σκοπευτή, να πετύχει ένα δύσκολο στόχο. Έπειτα είναι και το άλλο: πετυχαίνοντας κάποιο μανταλάκι, μπορεί να πέσει και κανένα ρούχο, έτσι ... κάνουμε και λίγη πλάκα.

Φαίνεται όμως ότι ο φίλος μας δεν ήταν και πολύ καλός στο σημάδι ή το όπλο του δεν ήταν τόσο ευθύβολο και πολλές βολίδες αντί για τα μανταλάκια, έβρισκαν τα κρεμασμένα ρούχα.

Έτσι, καθώς τα βαζε για σιδέρωμα η κυρά, ένα βράδυ παρατήρησε κάτι τρύπες.

Μωρ' άντρα - λέει στο σύζυγο - κάποιο μαμούνι μας κόβει τα ρούχα που απλώνω στο μπαλκόνι.

Δεν έδωσε σημασία, ο άνθρωπος, στην αρχή, αλλά τη δεύτερη φορά παραξενεύτηκε και άρχισε να ψαχουλεύει με προσοχή το ρούχο.

Ξαφνικά έπεσε το μάτι του στη βρακοζώνια, όπου σε μια δίπλα μαύριζε ένα σκληρό πράγμα. Το βγάζει, το περιεργάζεται και έκπληκτος ανακαλύπτει ένα μολυβένιο βληματάκι. Άρχισε να ψυλλιάζεται αλλά δεν μπορούσε να καταλάβει από που προέρχονταν τα σκάγια.

Την άλλη μέρα βλέπει μια από τις φραγκόκοτες, που είχε, να κουτσαίνει.

Αμ κάποιο λάκκο έχει η φάβα - είπε μέσα του και άρχισε να κατασκοπεύει από το κανάτι του παραθυριού.

Την τρίτη μέρα ακούει κάτι χλούπ χλούπ και τάλκ τούκ στον τσίγκο του μπαλκονιού. Κοιτάει με τρόπο κι εντοπίζει από που έχονταν οι βολίδες.

Δεν άντεξε, βγαίνει στην αγορά και αρχίζει τον εξάψαλμο στο σκοπευτή μαγαζάτορα.

Αποτέλεσμα! Γέλασε ο κόσμος με την ψυχή του...

Μ.

Θα ήταν ευχής έργο, αν για κάθε χω- χωρ/κής, Οικοτροφείο Ε.Ο.Π., στρατ. φυ- ριό της Επαρχίας μας, θα υπήρχε και μια λάκιο, κοινοτικό γραφείο και σχεδόν είναι σύντομη, έστω περιγραφή της ιστορίας έτοιμο το πολιτιστικό κέντρο. Εξυπηρετεί- του. Αυτό θα αποτελούσε κάποιο στοιχείο, ται κανονικά με λεωφορείο του ΚΤΕΛ πρωί - απόγευμα και έχει ΔΕΗ, ΟΤΕ και Και το λέω τούτο, γιατί η Βιβλιοθήκη Κόνι- νερό στα σπίτια.

τσας έχει μερικές αξιόλογες εργασίες τέ- τοιες, όπως είναι: «Η Φούρκα» του Δημ. Μακρή, «Η Πυρσόγιαννη» του Νικ. Τσί- πα, «Η Μόλιστα» του Μεν. Κούσιου, «Τα Μολιστινά» του Χαρ. Γκούντου, «Τα Γαν- ναδιώτικα» του Θεοδ. Γκούντου, καθώς και το «Πάπιγκο» του Ιωάννη Παπαϊωάν- νου, «Το Ασημοχώρι» του ιερέως Διονυ- σίου Τάτση και «η Κόνιτσα και ο Αώος» του ρέκτη ερευνητή Σωτ. Τουφίδη. Ήδη, ε- τοιμάζεται η «η Φούρκα» πάλι του συν. δά- σκαλου Εξάρχου.

Με το πνεύμα αυτό, θα παραθέσω μια σύντομη μονογραφία, στα πλαίσια πάντο- τε του εφικτού, που θα αφορά στο χωριό μου, το Μολυβδοσκεπάστο.

Το χωριό βρίσκεται πάνω στην αλβα- νική μεθόριο, ο κεντρικός δε ναός του 50 μόλις μέτρα, από την πυραμίδα, περίπου. Τοποθετημένο στο ΒΔ άκρο της Πατρίδας μας, με σύνορα: Προς Β. με τη Βόρειο Ή- πειρο, Ν. Με το Βασιλικό, Δ. με τον Πω- γωνίσκο Α. με τις κοινότητες Αηδονοχω- ρίου - Μελισσόπετρας.

Είναι κτισμένο σε μια όμορφη πλαγιά της ανατολικής σειράς Νεμέρτσικας και η αμφιθεατρική του θέση του προσφέρει λαμ- πρό ορίζοντα με φόντο τις καταπράσινες πλαγιές του «λίπιου» και του «φιζού». Πιο κάτω, περνούν ο Αώος και ο Σαραντάπο- ρος, που συναντιώνται σ' ένα μαγευτικό δέλτα. Έχει τη δροσερή πηγή του Αϊ - Γιώργη, από την οποία υδρεύεται όλο το χωριό, που το νερό του το καλοκαίρι είναι κατάψυχρο και το χειμώνα ζεστό.

Έχει Δημοτικό Σχολείο, Σταθμό

ΙΣΤΟΡΙΑ

Το σημερινό όνομα το χωριό το πήρε το 1928 από την ομώνυμη Ιερά Μονή Μο- λυβδοσκεπάστου, η στέγη της οποίας ήταν στα παλιά χρόνια σκεπασμένη με μολυβέ- νια φύλλα. Το παλιό όνομα ήταν Διπαλί- τσα (Σλαβικό) που σήμαινε, κατά τους ι- στορικούς Λαμπρίδη, Σαβράμη, Βασιλειά- δη: δύο πόλεις (Δίπολις). Η Διπαλίτσα και η Μεσαριά αποτελούσαν μια πόλη, πρω- τεύουσα της περιοχής, που ήκμασε ιδίως από τη ΙΔ' εκατονταετηρίδα, η οποία, με την Αβορίτσιανη και την Υψηλοτέρα και με δυό προς Β παρακείμενα χωριά, έφθανε τις 12.000 οικογένειες. Είχε δε (74) Εκκλη- σιές και (43) βρύσες. Και στην μεν Μεσσα- ριά, που χωρίζεται από τη Διπαλίτσα με ρέμα, κατοικούσαν οι άρχοντες και οι τι- μαριούχοι, μεταξύ των οποίων μνημονεύ- ονται και οι Ματθαίος Ποστέλνικος και κάποιος ξακουστός «Ισάρης» για τον πλούτο και την ευγένεια, καθώς και οι πρόγονοι του Αρχιεπισκόπου Πωγωνιανής (1683) και του εύπορου στο Βουκουρέστι Πέτρου Τσιούση.

Στη Διπαλίτσα δε, κατοικούσαν έμπο- ροι που συνήθως αποδημούσαν στην Μολ- δοβλαχία και στην Πόλη, καθώς και πολ- λοί εργάτες που δούλευαν στα μεγάλα βυρ- σοδεψεία. Οι Εκκλησίες ήταν μεγαλόπρε- πες και ήταν αξιοθαύμαστη η τάση και η ροπή των προγόνων να ιδρύσουν τέτοιες εκκλήσεις, με εξάισιες αγιογραφίες, που συγκινούσαν τους επισκέπτες. Υπάρχουν ακόμη πολυπληθή ερείπια, ίχνη του πλού- του και της ευμάρειας των κατοίκων της

Διπαλίτσας, που διασώθηκαν μέχρι των ημερών μας.

Στη Διπαλίτσα εγένετο μέχρι το 10ο αιώνα μεγάλη εμποροζωοπανήγυρη, άρχισε από τις 15 Αυγούστου και διαρκούσε 15-30 μέρες, η οποία κράτησε μέχρι το 1792 από όπου και μεταφέρθηκε, ύστερα από φερμάνι του Αλή Πασά, στα Γιάννινα, αλλά διατήρησε το όνομα Πωγωνιανή. Η μετάθεση του παζαριού έγινε ύστερα από την καταστροφή της Διπαλίτσας, η οποία, έλαβε χώραν ως εξής:

Η ευημερία και η ησυχία του χριστιανικού στοιχείου εξακολουθούσε να υπάρχει όλο το ΙΣΤ΄ αιώνα. Μετά το 1585, εμφανίστηκε μια φυλή, καθαρώς τουρκική των Καραμουρατάτων. Η υπάρχουσα φυλή των Λαλιατών, φυλή ήσυχη και φιλοχριστιανική, η οποία υποστήριζε τη Διπαλίτσα (1645) ήλθε σε ρήξη σκληρή με τους Καραμουρατάτες, οι οποίοι στη διάρκεια μιας εμποροπανηγύρεως, επετέθηκαν κατά των Λαλιατών. Τούτο συνέβη, γιατί οι Λαλιάτες, ανέλαβαν υπό την υπεράσπισίν των αντί ορισμένου τιμήματος την προστασίαν της πανήγυρης. Στην περίπτωση τούτη έλαβαν ενισχυμένο τίμημα από τους φόρους που πλήρωσαν οι έμποροι και οι αλλοδαποί. Την πατριάν των Λαλιατών υπέβλεπε και φθονούσε η των Καραμουρατάτων, η οποία καιροφυρηλατούσε να βρεί ευκαιρία, και αν τέτοια βρήκε τη μέρα της εμποροπανήγυρης. Αποδόθηκαν τότε σε μια αδυσώπητη και ανελέητη μάχη οι δύο φυλές, κατά την οποίαν εφονεύθησαν πολλοί από τους συμπλακέντες, αλλά και πολλοί από τους παρατυχόντες εμπόρους, θεατές, γέροντες, γυναίκες και παιδιά, με τελική επικράτηση των Καραμουρατάτων. Οι Λαλιάτες, αμπαρώθηκαν μέσα στο Μοναστήρι Μολυβδοσκεπάστου και ο πόλεμος κράτησε τρεις μήνες. Από τότε η σιδερένια πόρτα του κάστρου φέρει πολλές ου-

λές και τρύπες από τα μολύβια των Καραμουρατάτων.

Από τούτη την εποχή 1710 - 1760 επήλθε βαθμηδόν η ερήμωση της Διπαλίτσας και των προαστίων της καθώς και η παρακμή της Πανήγυρης. Για το δείγμα της αρπαγής και της λεηλασίας από τους Καραμουρατάτες, ο Αραβαντινός μνημονεύει το εξής άσμα:

Σαν απόψε και σαν τώρα και ενωρίτερα ακόμη,

επιαστήκαν οι Λαλιάται με τους Καραμουρατάτας

Κι διαγούμισαν το παζάρι, πάει κι ο Ντόκας του Μουράτη

παίρν ένα σακκί στην πλάτη, πάντεχέ το ήτο μετάξι

και αυτό είχε κανάβι.

Τόσο απρόοπτη και φοβερή ήταν η φυγή των κατοίκων της πόλης, ώστε εγκατέλειψαν τα πάντα όπως νάναι, σε σημείο που σήμερα σε ανασκαφές βρίσκονται φούρνοι με ψωμιά απολιθωμένα.

Λέγεται από παράδοση ότι κάποιος προύχοντας από τη Διπαλίτσα προέβλεψε την πρόοδο του Μωαμεθανισμού και τις καθημερινά αυξανόμενες απαιτήσεις αυτού και έκανε ένα τραπέζι, στο οποίο παρακάθησαν πολλοί από τους προκρίτους της πόλης και από τα Φραστανά, Οστανίτσα και Πολύτσιανη.

Ο άρχοντας, λοιπόν, έφερε στο τραπέζι τρεις κότες. Η μία αμούτευτη (άτιτλη) η άλλη μισομουτεμένη (ημιτετιλμένη) και η άλλη εντελώς μουτεμένη (τετιλμένη) χωρίς να δώσει καμιά εξήγηση. Οι καλεσμένοι, γεμάτοι απορία, ερωτούσαν ο ένας τον άλλο και τελικά τον συμποσιάρχη, τι σημασίαν είχαν τα πιάτα πάνω. Έδωσε εντολή να αποσύρουν τα τρία πιάτα με τις κότες και να φέρουν τα κανονικά φαγητά, τα οποία ήταν άφθονα, και υποσχέθηκε να τους ερμηνεύσει στο τέλος του δείπνου την έννοια

και τη σημασία των τριών εκείνων πιάτων. Μετά το τέλος του δείπνου, είπε επί λέξει τα εξής: «Καιρός να απέλθωμεν σώοι και άτιλτοι, ως η του πρώτου βιβλίου όρνις. Εάν δε βραδύνωμεν επί τινα χρόνον, θα απέλθωμεν ημιτετιλμένοι, ως η του δευτέρου, και εάν μείνωμεν ενταύθα, εσόμεθα τετιλμένοι, ως η τρίτη όρνις, τουτέστιν θα καταστώμεν αγρολήπται, θήτες και δουλοπάροικοι των οπαδών του νέου θρησκευματος «Έφυγαν λοιπόν στα τέλη του ΙΣΤ αιώνα στην Βλαχιά και σ' άλλα μέρη. Το δε 1687 οι κάτοικοι της Διπαλίτσας μετανάστευσαν στην Πρεμετή, Ελεούσα - Κόνιτσα Γιάννινα - Βλαχιάν, Μολδαυίαν, Ρωσσίαν και Κέρκυραν. (συνεχίζεται)

Αχιλλέας Γ. Κολιός

Μονή Μολυβδοσκεπάστου

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κλειδωνιάς Τζιουβίλλας Αθανάσιος, έστειλε στην ΤΕΔΚ Ιωαννίνων το ακόλουθο έγγραφο στο οποίο μεταξύ των άλλων αναφέρει και τα εξής:

...Οι φυσικές ομορφιές στο Νομό μας είναι πάρα πολλές και θα μπορούσαν να γίνουν πόλοι έλξεως για τον ντόπιο και ξένο Τουρισμό, εφόσον γίνουν αξιόλογα έργα υποδομής, όπως τουριστικά χωριά, δρόμοι στα βουνά χωρίς βέβαια να χαλάσουν το φυσικό περιβάλλον.

Ενδεικτικά αναφέρω μερικές όμορφες περιοχές που χρειάζονται χρηματοδότηση για μελέτες τουριστικής ανάπτυξης.

Το βουνό Γκαμήλα με την Δρακόλιμνη μπορεί άριστα να μετατραπεί σε χιονοδρομικό κέντρο με τουριστικό χωριό την άνω Κλειδωνιά που εφόσον τα παλαιά λιθόκτιστα σπίτια διαμορφωθούν κατάλληλα σε ξενώνες και γίνει οδική σύνδεση με Πάπιγκο, Αρίστη και Κόνιτσα, παράλληλα με την Ανάπτυξη στον ποταμό Βοϊδομάτη και τον Δρυμό Βίκου - Αώου θα αποτελέσουν στα Γιάννενα ένα κομμάτι εφάμιλλο των Ελβετικών Άλπεων.

Κύριοι Σύεδροι παράλληλα με τα ποικίλλα προβλήματα των Ο.Τ.Α., αναπτυξιακά, βιομηχανικά κλπ. στο Νομό μας πρέπει να προσέξουμε και την Τουριστική ανάπτυξη του τόπου μας.

Συμπατριώτης μας ο Μητροπολίτης Ἀμφισσας

Για τη χηρεύουσα θέση του Μητροπολίτη Φωκίδος η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος έκανε την εκλογή της στο Πρόσωπο του συμπατριώτη μας, από τον Αμάραντο - Κόνιτσας Αρχιμανδρίτη Αθηναγόρα (Νικολάου) Ζακόπουλου.

Η χειροτονία του στο βαθμό του επισκόπου έγινε τον περασμένο Οκτώβριο σε μεγαλοπρεπή τελετή από τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών κ. Σεραφείμ, στον Ι. Ναό Αγίου Νικολάου Αχαρνών της Αθήνας, όπου προϊστάμενος ήταν ο συμπατριώτης μας Αθηναγόρας Ζακόπουλος. Η ενθρόνιση του στα Μητροπολιτικό θρόνο Φωκίδος, μετά τη διαβεβαίωση της Αρχιερωσύνης του στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, έγινε στις 23 Νοέμβρη στην Ἀμφισσα.

Και στις δύο τελετές παραβρέθηκαν πολλοί συμπατριώτες μας, για να συγχαρούν το νέο Μητροπολίτη Σεβασμιώτατο Αθηναγόρα.

Μεταξύ των τηλεγραφημάτων και το Παρακάτω: Μητροπολίτην Αθηναγόραν.

Για ανάρρηση επισκοπικόν θρόνον συμπατριώτες σου εκφράζουμε χαρά και ευχόμαστε δημιουργικό έργο.

Φιλικώτατα
Λάμπρος Βλάχος

Διαπίστωση και Σύσταση

Με λύπη μου είδα να αναπτύσσονται από τις στήλες του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ» πολιτικές και κομματικές απόψεις και να λαβαίνουν χώραν αντεγκλήσεις.

Νομίζω - και έτσι είναι το σωστό - ότι το περιοδικό μας πρέπει να στέκει υπέρνω κομματικών, πολιτικών και πολιτειακών πεποιθήσεων. Πρέπει να είναι συνδετικός κρίκος των απανταχού συμπατριωτών

και τίποτε άλλο. Η ύλη του πρέπει να περιορίζεται στις τοπικές ειδήσεις, κοινωνικά, πολιτιστικές εκδηλώσεις, χορούς και πανηγύρια, να αναπτύσσονται οι τοπικές ανάγκες και τα κοινά ζητήματα του Δήμου της Κόνιτσας και των χωριών της Επαρχίας και να αφιερώνει και αρκετές σελίδες στην Ιστορία και Λαογραφία του τόπου μας.

Είμαστε όλοι συμπατριώτες και πρέπει να φροντίζομε όλοι μας για το καλό του τόπου μας σε οποιαδήποτε πολιτική ή κοινωνική παράταξη κι ανήκομε.

Ας μένουν λοιπόν για τις πολιτικές εφημερίδες οι τέτοιου είδους συζητήσεις και το περιοδικό μας ας είναι ουδέτερο και χωρίς καμιά κομματική ή πολιτική χροιά, όπως συμβαίνει με όλα τα παρόμοιας φύσεως περιοδικά.

Αναστ. Ευθυμίου

Απάντηση στο γράμμα του Ευθυμίου

Απαντώντας στο γράμμα του κ. Τ. Ευθυμίου θα λέγαμε ότι με τους βασικούς στόχους, που πριν δύο χρόνια προτάξαμε, καθώς αναλαβάναμε την έκδοση της ΚΟΝΙΤΣΑΣ, της δίναμε χαρακτήρα κοινωνικό, πολιτιστικό, ιστορικολαογραφικό. Θέλαμε το περιοδικό μέσα στα προβλήματα της επαρχίας να ωθεί την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξή της.

Επιδίωξη μας ήταν να κρατηθεί ακομμάτιστο αλλά πλατιά πολιτικό.

Στη δίχρονη διαδρομή μας προσπαθήσαμε να μείνουμε κοντά στους στόχους μας. Ίσως δεν πετύχαμε το καλύτερο. Όμως πάντα υπάρχει δρόμος και διάθεση για βελτίωση.*Οι υποδείξεις και οι γνώμες των αναγνωστών μας, όταν δε στέκονται σε πολύ στενά, ατομικά όρια γίνονται αποδεκτές με προθυμία. Εξάλλου πιστεύουμε πως η καλλιέργεια του δημοκρατικού διαλόγου ωθεί τον προβληματισμό με την αντιπαράθεση απόψεων, γεφυρώνει τις αντιθέσεις, γονιμοποιεί τις ιδέες και όταν δεν περιορίζεται σε αφηρημένες γενικότητες οδηγεί σε λύσεις των προβλημάτων.

Ο φετεινός χειμώνας στη Βουδαπέστη

Υστερα από ένα πολύ ωραίο καλοκαίρι, την όμορφη Βουδαπέστη - που την ονομάζουν «Παρίσι των Ανατολικών Χωρών» με τις οχτώ γέφυρες πάνω στον ποταμό Δούναβη που χωρίζει την πόλη στα δύο Βούδα και Πέστη - την σκέπασε φέτος το πολύ χιόνι, και το κρύο έφθασε μέχρι τους 28 βαθμούς κάτω από το μηδέν.

Η συγκοινωνία της πόλης, ιδιαίτερα καλή όσον αφορά την εξυπηρέτηση του πληθυσμού, για μερικές μέρες, νεκρώθηκε από τη βαρυχειμωνιά.

Κάτασπρα τα υψώματα της όμορφης πόλης, το υπέροχο «μετρό» ήταν σχεδόν το μόνο μέσο συγκοινωνίας που μετέφερε τους εργαζόμενους στα εργοστάσια και στις επιχειρήσεις. Εξάλλου αγκαλιάζει σχεδόν όλη την πόλη.

Αυτές τις δύσκολες μέρες, αν οι εργαζόμενοι δε φθάνανε στην ώρα τους στη δουλειά, δεν ήταν και τόσο τραγικό. Ακόμα κι αν απουσίαζαν λόγω του καιρού ιδιαίτερα εκείνοι που έρχονται από τα προάστια, είχαν τη δυνατότητα να δουλέψουν τα Σαββατοκύρια, αργότερα, για να μη χάσουν τα μεροκάματα και τα εργοστάσια να εκπληρώσουν τα πλάνα τους.

Πολλά είναι τα καλά παραδείγματα σε όλους τους τομείς. Αυτό φάνηκε και τούτη τη φορά σ' αυτές τις δύσκολες μέρες με τη συγκρότηση Υπουργικής Επιτροπής, ειδικά για να παρακολουθήσει την κατάσταση της κακοκαιρίας σ' όλη τη χώρα και να πληροφορείται ο κόσμος τις συνθήκες. Η πληροφόρηση γινόταν από το ραδιόφωνο και την τηλεόραση και με βάση αυτά ξεκινούσε για το δρομολόγιό του.

Η νεολαία όπως πάντα, στάθηκε και τώρα παράδειγμα. Οργανωμένα και πολύ πειθαρχικά, βγαίνουν εθελοντικά έξω και καθάριζαν το χιόνι γύρω από την κατοικία τους και όπου αλλού ήταν ανάγκη, νοσοκομεία, βρεφικοί σταθμοί, νηπιαγωγεία κλπ

Τα παιδιά του Δημοτικού Σχολείου, καθάριζαν γύρω από το σχολειό τους.

Ο Στρατός δούλεψε ακούραστα στις πόλεις και τα χωριά. Καθάριζε πρώτα τους κεντρικούς δρόμους για να μεταφερθούν οι άρρωστοι και οι έγκυες γυναίκες στα νοσοκομεία, αν τυχόν υπήρχε ανάγκη.

Μετέφερε τρόφιμα σε μέρη που ήταν αδύνατον να φθάσουν χωρίς τη βοήθεια του στρατού. Στους γερόντους και αρρώστους που είχαν κλειστεί μέσα στα σπίτια εκείνον τον καιρό, τους πήγαιναν το ψωμί, το γάλα κλπ.

Πρόσφεραν όλοι εθελοντικά ό,τι μπορούσαν για να περάσουν οι δύσκολες μέρες της βαρυχειμωνιάς.

Με αγάπη

σας χαιρετώ

Αλεξάνδρα Σ. Γώγου - Χριστοδούλου

Αγαπητή σύνταξη του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ»

Μέσω του περιοδικού, θέλω να εκφράσω τα συγχαρητήρια στον καινούργιο πρόεδρο και τα μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου του χωριού Δίστρατου, υγεία και χαρά.

Κι ελπίζω πως θα προσφέρουν με τη δραστηριότητα και την καλή τους θέληση, ό,τι μπορούν και είναι δυνατόν για ένα καλύτερο μέλλον στους κατοίκους του χωριού.

Τους εύχομαι καλή υγεία και δύναμη στη δράση τους.

Στις γυναίκες της Ηπείρου, με την ευκαιρία του γιορτασμού της Παγκόσμιας Δημοκρατικής Ομοσπονδίας Γυναικών εύχομαι, υγεία, πρόοδο και ευτυχία στην οικογενειακή ζωή και να παλαίψει η κάθε μία, με οποιον τρόπο μπορεί, ν' αποφευχθεί ο κίνδυνος του πολέμου. Τα παιδιά μας να μη γνωρίσουν τις φρικτές μέρες του πολέμου, αλλά να προσφέρουν, ότι είναι δυνατόν για ένα μέλλον καλύτερο.

Βουδαπέστη 8 Μάρτη

Αλεξάνδρα Σ. Γώγου - Χριστοδούλου

Ειδήσεις - Κρίσεις - Σχόλια

• Στην είσοδο της Κόνιτσας, από την Εθνική οδό Γιάννινα - Νεάπολη, υπάρχουν δύο τσιμεντένια τρίγωνα (παρτέρια) για τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας. Αυτά θα πρεπε να γεμίσουν με χώμα από καιρό και να σπαρθούν με γκαζόν.

Δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν έγινε τίποτα.

Μήπως, τέλος πάντων, κάποιος σύλλογος ή ο Δήμος πρέπει να επιληφθεί του θέματος;

Ένα αυτοκίνητο χώμα, λίγο γκαζόν και δύο τρείς τριανταφυλλιές χρειάζονται όλο κι όλο, για να πάρει άλλη όψη το μπασίδι της πόλης.

• Γύρω στα 1960, μεταξύ Βρυσοχωρίου και Παλαιοσελίου, κάποια υπηρεσία έφτιαξε ένα τσιμεντένιο γεφύρι πάνω στον Αώο.

Πέρασαν από τότε αρκετά χρόνια και δρόμος που να ενώνει τα δύο χωριά δεν έγινε ακόμα.

Ποιοί αρμόδιοι τάχα θα ενδιαφερθούν για αυτόν το δρόμο που αν ποτέ γίνει θα ενώνει το Ζαγόρι με την επαρχία της Κόνιτσας, θα βοηθήσει στην ανάπτυξη του Τουρισμού και θα δώσει κάποια κίνηση και ζωή σ' αυτές τις απόμακρες και λησμονημένες περιοχές;

Πελιοσέλι - Βρυσοχώρι 7 χλμ.

• Για τη ... στοιχειωμένη ηρωίδα της πλατείας και πάλι. Μέχρι τούτη τη στιγμή δε συγκινήθηκε κανένας να μας δώσει κάποια εξήγηση. Τι θα γίνει τέλος πάντων, θα περάσει και το 1987 χωρίς να δούμε αποκαλυπτήρια; Όχι τίποτ' άλλο· έρχεται κα-

λοκαίρι και δεν ξέρουμε τι να απαντούμε στους περίεργους επισκέπτες της Κόνιτσας που θα τη βλέπουν για 7 χρόνια «φασκιωμένη»...

• Από την είσοδο στην Κόνιτσα (εθν. δρόμος) μέχρι τον Αγ. Κων/νο Γορίτσας φύτεψαν μόνα τους και θέριεψαν αρκετά πλατάνια.

Αν κάποιος τα καθάριζαν, σιγά - σιγά θα δημιουργηθεί ανέξοδα μια πολύ όμορφη δεντροστοιχία. Σε ωρισμένα σημεία, μάλιστα, που είναι πολλά μαζί και σε αρκετό χώρο, καλό θα ήταν να διαμορφώνονταν το μέρος κατάλληλα (με παγκάκια κ.ά), ώστε να βρίσκουν, τους θερινούς μήνες οι διερχόμενοι, πραγματικές οάσεις για λίγη δροσιά και ξεκούραση, μαζί με τη θέα του ποταμού και του κάμπου.

• Στις 29/3 επισκέφθηκε την Κόνιτσα ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ κ. Λ. Γκλίναβος. Μεταξύ των άλλων θεμάτων που έθιξε ήταν και αυτό του Νοσοκομείου, που τόσο μας καίει όλους. Άλλωστε δεν είναι η πρώτη φορά που γράφουμε γι' αυτό. Σε προηγούμενα τεύχη αναφέραμε προκηρύξεις θέσεων κλπ. Το νέο στοιχείο, που θεωρούμε υποχρέωσή μας να θέσουμε υπόψη των αναγνωστών μας, είναι τούτο: Ήδη το Νοσοκομείο της Κόνιτσας έχει περάσει οριστικά στη δικαιοδοσία του κράτους και το λιγότερο δεν θα είναι δυνατή πλέον η επίκληση κωλυμάτων από παρεμβάσεις τρίτων. Αυτό, σε συνδυασμό με τα νέα κίνητρα (αυξημένοι μισθοί), δίνει πρόσθετες και βάσιμες ελπίδες για σωστή και γρήγορη τακτοποίηση της εκρεμότητας.

Το περιοδικό θα παρακολουθεί με προσοχή την πορεία του προβλήματος «Νοσοκομείο» και για κάθε εξέλιξη θα προβαίνει σε άμεση ενημέρωση.

Πάντως χρειάζεται επαγρύπνηση και αυτός ο ρόλος δεν μπορεί παρά να ανήκει στο Δήμο και όλους τους φορείς της πόλης.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

- Ο Φλεβάρης πέρασε με σχετικά καλοῦτσικο καιρό. Ο Μάρτης ἦρθε πῖο ἄγριος και στις 4 του μήνα ἔπεσε το πρῶτο μαρτιάτικο χιόνι. Η θερμοκρασία κατέβηκε στους -9° κελσίου και το κακό συνεχίστηκε ως τα τέλη του μήνα με χιόνια.
- Στις 14/3/87 ἔγινε στο κέντρο «Πλατανάκια» χορός που οργάνωσε το Τεχνικό Λύκειο.
- Οι ποδοσφαιρικές ομάδες Κόνιτσας - Παρακαλάμου ἔδωσαν αγώνα στις 22/3 με σκόρ 2-2.
- Οι ἀπόκριες γιορτάστηκαν, ὅπως κάθε χρόνο με τα συνηθισμένα γλέντια και το πατροπαράδοτο καρναβάλι, που φέτος ἦταν κάπως πῖο υποτονικό γιατί δεν εἶχε τη συμμετοχή που θα ἔπρεπε.
- Στις 25/3 ἔγινε διάρρηξη στην Ἐνωση (super market). Αφαιρέθηκαν 250.000 δρχ.
- Διάρρηξη ἔγινε και στο κατάστημα του Κώστα Σουρλούκα. Από το ταμείο ἔκαναν φτερά 25.000 δραχμές.
- Με ἀπόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου Ἐλευθέρου προσλήφθηκε νέος γραμματέας στην Κοινότητα ο Θεοφάνης Δ. Τζήμος.
- Σε αἴθουσα του νέου Δημαρχείου λειτούργησε ἐκθεση ζωγραφικῆς του Χρήστου Λάμπρου του Φωτίου. Η ἐκθεση ἔμεινε ἀνοιχτή ἀπό τις 12 ὡς τις 23 Ἀπρίλη.
- Με κατάθεση στεφανιών την παραμονή της 25ης Μαρτίου, ομιλίες στα σχολεία, παρέλαση την 25η, χορούς στην κεντρ. πλατεία, ἐκφώνηση του πανηγυρικού στον κινηματογράφο «ΟΛΥΜΠΙΟ» ἀπό τη δασκάλα Ντίνα Οικονόμου - Ζώτου και ἐκδήλωση με σκέτς πατριωτικού περιεχομένου, στην πνευματική στέγη, γιορτάστηκε και φέτος η ἐπέτειος της Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας στην Κόνιτσα.
- 12 μελῆς ομάδα του ορειβατικού Κόνιτσας ἔκανε ἀνάβαση στη χιονισμένη Κάτω Ἀρρένα Γράμμου στις 5-4-87.

• Στο Κεφαλοχώρι, τα παιδιά του ιερέα Χρήστου Σδούκου βρήκαν 25.000 και τα παρέδωσαν στην οικογένεια του Αποστ. Χ. Τσίου, που τα εἶχε χάσει.

Συγχαίρουμε τα παιδιά για την ἀξιόπαινη πράξη τους.

• Στις 22/3 ἔγιναν ἐκλογές στην Τ.Ο. της Ν.Δ. ἐκλέχτηκαν οι: Φάνης Βασίλειος, Πρόεδρος Πασχάλης Απόστολος, Ἀντιπρόεδρος, Χατζής Κων/νος, Γραμματέας, Τσιαλιαμάνης Νικ., Ταμίας.

Κοκκοβές Κων., Μίσσιου Ἀριστέα και Λάμπας Ἰωάννης Μέλη.

• Φωτιά που προήλθε ἀπό βραχυκύκλωμα των ηλεκτρικῶν καλωδίων, ἀποτέφρωσε ἐντελῶς το νεόχτιστο σπίτι του Ἀνέστη Ἰατροῦ στην Κάτω Κόνιτσα τη Μεγ. Πέμπτη.

Συγκινητική υπήρξε η συμπαράσταση των Κονιτσιωτῶν στην πυροπαθῆ οικογένεια. Ἀμέσως μετὰ την πυρκαγιά συγκεντρώθηκε ποσό που ξεπέρασε το ἓνα ἑκατομμύριο δραχμές.

Για τον ἴδιο σκοπό ἀνοίχτηκε στην Ἐθνική Τράπεζα και στο ὄνομα του πυροπαθούς ο λογαριασμός 386/430/603764 -4.

• Ο Σύλλογος Γυναικῶν Κόνιτσας τίμησε στις 8 Μάρτη τους αγῶνες της γυναίκας με ἀπέριτη ἐκδήλωση, που περιελάμβανε εισηγήσεις και συζήτηση πάνω στο θέμα της ἰσοτιμίας των δύο φύλων.

• Την Κυριακή στις 25/4/87 ἔγιναν ἀρχαιρεσίες στον κυνηγητικό σύλλογο.

Ἐξελέγησαν:

Σταυρίδης Βασίλειος πρόεδρος, Εὐαγγέλου Ἀπόλλων ἀντιπρόεδρος, Τσούβαλης Ἀχιλλέας γενικός γραμματέας, Παπαμιχαήλ Θωμάς ἀντιπρόσωπος στην ομοσπονδία, ο Πορφύρης Εὐάγγελος και Νικολάου Σταύρος μέλη.

Στείλτε μας ἀνταποκρίσεις, ἐιδήσεις, νέα ἀπό τις ἀδελφότητες της ἐπαρχίας, ἀπό τα χωριά και το ἐξωτερικό. Οι στήλες του περιοδικού μας, πάντα ἀνοιχτές.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Αρραβώνες: Αρραβωνιάστηκαν:

- Στις 14/3 η Δήμητρα Ε. Πηγαδά με το Γιάννη Παπαδημητρίου από τα Σέρβια Κοζάνης.
- Στις 21/3 η Κλειώ Κ. Ζδράβου με τον Ανδρέα Τουφεξή.

Γάμοι:

- Στις 20/4 τέλεσαν τους γάμους τους οι Κλεονίκη Β. Αντωνίου και Στυλιανός Γκατζούνης.
- Παντρεύτηκαν στις 20-4-87 οι Ευδοξία Χ. Παπακώστα και Παναγιώτης Τσότρας. Ο γάμος έγινε στην Αθήνα.

Γεννήσεις:

- / Ο Ιορδάνης και η Σύλβια Αθανασίου απόκτησαν αγοράκι στις 19/3/87
- Ο Αντώνης και η Ελένη Ζιάκου απόκτησαν, επίσης, αγοράκι.
- Στις 20/3/87 ο Γιώργος και η Μαρία Κολόκα από την Καλόβρυση απόκτησαν κοριτσάκι.

Θάνατοι:

- Στις 24/12/1986 πέθανε ο Πυροσγιαννίτης Κων. Φρόντζος, δημιουργός της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών, τ. βουλευτής και τ. δήμαρχος Ιωαννίνων, σε ηλικία 83 ετών.
- Σε ηλικία 65 ετών πέθανε στις 19/12/1986 ο Σπύρος Σούρλας
- Πέθανε στο Μολυβδοσκεπάστο στις 15-2-87 και σε ηλικία 71 ετών η Πολυξένη Ριστάνη
- Στις 15-3-87 κηδεύτηκε στην Κόνιτσα ο Μιχάλης Τάσσιος που πέθανε στις 14/3 στην Αθήνα, ύστερα από μακροχρόνια ασθένεια. Ήταν 60 χρόνων.

- Πέθανε στις 20/4 στην Αθήνα ο Γιάννης Ξενίδης, 50 χρόνων, γαμπρός του κ. Λάμπρου Βλάχου, εκδότη του περιοδικού μας για πολλά χρόνια.
- Σε ηλικία 82 ετών πέθανε στο Αγρίνιο όπου και ετάφη ο Βασίλειος Σκούρτης από Χιονιάδες.
- Στις 23/4/87 πέθανε στην Κλειδωνιά ο Χαρίσης Γιαννόπουλος.

Βαφτίσεις:

- Ο Νίκος και η Ελένη Παπανικολάου βάφτισαν στην Αθήνα την κορούλα τους, το όνομα Αικατερίνη.
- Στις 26/4 ο Τάκης και η Βιβή Ράγγα βάπτισαν το δευτερότοκο αγοράκι τους. Αριστείδης να ονομάζεται και Φίλιππος να γιορτάζεται.

Η αλληλογραφία μας

Ο συμπατριώτης και φίλος του περιοδικού, αθην/γός Γρηγόρης Βαφόπουλος, που υπηρετεί στην Αλεξανδρούπολη, μας γράφει, μεταξύ των άλλων: «... για μας εδώ στην ακριτική περιοχή της Αλεξανδρούπολης το περιοδικό που μας στέλνετε είναι κάτι το ξεχωριστό, είναι μια επικοινωνία που μας φέρνει κοντά στην πατρίδα μας, με τις τόσες αναμνήσεις.

Διαβιβάστε στους συμπατριώτες μας τους πιο αδελφικούς χαιρετισμούς μου από την Αλξ/πολη, ιδιαιτέρως στους φίλους από την Κόνιτσα που είναι και η γενέτειρά μου...».

Η Σ.Ε. ευχαριστεί τον κ. Κ. Νούτση για τις ευχές και τις ανταποδίδει.

Σ.Ε.

Το εξώφυλλο επιμελήθηκε ο ζωγράφος, Δέδος Ζήκος